

C. Lovforslaget.

Øget internationalisering af dansk forskning

For at sikre en overensstemmelse mellem den nuværende lovs målsætning om en øget internationalisering af dansk forskning og den reelle udvikling på det internationale forskningsområde har der vist sig et behov for i lovgivningen at fjerne de eksisterende strukturelle barrierer for realiseringen af målsætningen, jf. oven for pkt. A.

Der ønskes etableret et fornødent hjemmelsgrundlag for Det Frie Forskningsråds og Det Strategiske Forskningsråds mulighed for overførsel af bevillings- og beslutningskompetence til internationale fora, sådan at også det danske forskningsrådssystem i et passende omfang kan være repræsenteret i forsknings-samarbejder i Norden og i EU og eventuelt også i andre sammenhænge.

Der stilles samtidig forslag om, at der fastsættes et øvre kvantitativt loft for omfanget af de to råds internationale engagement inden for fondsfunktionen. Der ønskes således ikke ændret ved, at det nationale fokus i rådene virke også frem over skal være i centrum.

Endvidere foreslås det, at internationale samarbejder bygger på samme principper, som i dag er knæsat i nationalt regi. Dansk deltagelse i internationale forskningssamarbejder vil således f.eks. fordrer, at bevillingerne uddeles i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Det Frie Forskningsråds mulighed for at indgå i tematiske afgrænsede internationale forskningssamarbejder.

Den internationale tendens til enten på forhånd eller over tid at organisere grænseoverskridende forskningssamarbejder ved tematiske afgrænsninger har betydet, at Det Frie Forskningsråd med den eksisterende afgrænsning af sit virkeområde reelt i vidt omfang vil være afskåret fra at deltage i internationale sammenhænge, jf. oven for pkt. A.

En retstilstand, hvor Det Frie Forskningsråd ikke kan deltage, mens Det Strategiske Forskningsråd kun kan deltage, hvis muligheden er angivet i bevillingsforudsætningerne på finansloven, synes ikke hensigtsmæssig.

Der ønskes derfor med forslaget åbnet op for, at Det Frie Forskningsråd får mulighed for at deltage også i tematiserede internationale forskningssamarbejder. For at sikre en homogen og sammenhængende dansk indsats internationalt set foreslås muligheden ledsaget af dels en forpligtelse for bestyrelserne for Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd til

indbyrdes at aftale den danske deltagelse og dels en forpligtelse til løbende koordinering.

Præcisering af grænsefladerne mellem Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd

Med den nuværende lov blev den organisatoriske indretning af forskningsrådssystemet ændret. Oprettelsen af Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd havde til hensigt at sikre, at de to ligeværdige råd havde henholdsvis en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion inden for hvert deres område, og at Det Frie Forskningsråd skulle yde støtte til forskning efter et forskerinitieret »bottom up«-princip på grundlag af de videnskabelige hovedområder, mens Det Strategiske Forskningsråd fik et politisk prioriteret »top down«-princip baseret på tematiske afgrænsninger som sit særkende.

Afgrænsningen mellem de to råd er fortsat et sundt princip og ønskes opretholdt. Erfaringerne siden vedtagelsen af den nuværende lov viser imidlertid, at der er behov for en mindre justering. Der har således været eksempler på politisk prioriterede bevillinger, der ikke hører naturligt hjemme i Det Strategiske Forskningsråd, fordi de skal udmøntes via brede opslag rubriceret efter videnskabelige hovedområder. Det foreslås følgelig, at bevillingskompetencen i disse særlige tilfælde henlægges til Det Frie Forskningsråd.

For at sikre endnu større klarhed omkring afgrænsningen mellem rådene foreslås samtidig en sproglig præcisering af Det Strategiske Forskningsråds virkeområde.

Tekniske justeringer

Erfaringerne med den nuværende lov har vist et behov for nogle mindre, tekniske justeringer:

a) Det Strategiske Forskningsråds rådgivningsfunktion

Bestyrelsen for Det Strategiske Forskningsråd kan efter den nuværende lov fordele sine bevillinger på programkomiteer eller de faglige forskningsråd. Denne mulighed er kun knyttet til fondsfunktionen.

Bestyrelsen kan imidlertid også ved udøvelsen af rådgivningsfunktionen stå i en situation, hvor den efterspørger fornøden fagkundskab. I sådanne tilfælde kan den allerede i dag nedsætte sagsforberedende underudvalg uden beslutningskompetence som led i det almindelige forvaltningsretlige hierarki.

For at opretholde det bærende princip om gennemskuelighed i forskningsrådssystemet ønskes denne mulighed lovfæstet. For at sikre fleksibilitet og en begrænsning i antallet af organer ønskes der dog samti-